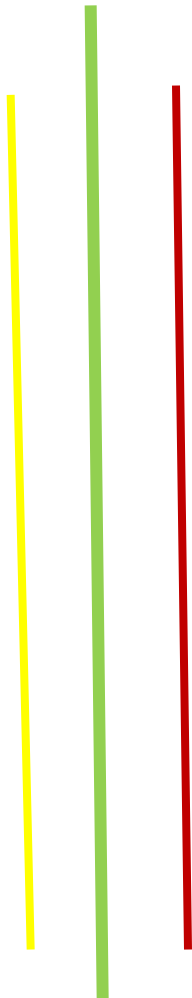

नवदुर्गा गाउँपालिकाको

तेस्रो गाउँसभामा

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

२०७५/७६

**नवदुर्गा गाउँपालिकाको तेस्रो गाउँ सभामा गाउँपालिका उपाध्यक्ष डम्बरी ओली ज्यूवाट प्रस्तुत नीति तथा
कार्यक्रम २०७५**

अध्यक्ष महोदय,

सम्मानित तेस्रो गाउँ सभाको यस ऐतिहासिक घडीमा सर्वप्रथम मुलुकको सार्वभौमिकता लाई अक्षयुण राख्न इतिहासका बिभिन्न कालखण्डमा देश र जनताका निम्ती आफ्नो ज्यान आहुती गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात र मुलुकलाई यहाँ सम्म ल्याइ पुरयाउनमा मृत्यु बरण गर्नु हुने महान शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै घाईते, अपांगता भएका सम्पूर्ण योद्धाहरु, टुहुरा परिवारजन बेपता र तिनका परिवारजनहरुलाई पुनः स्मरण गर्दै सत्य निस्पक्ष मन वचन र कर्मले सदा जनताको सेवामा समर्पण हुनेछु भनि प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

नेपाली जनताले पटक पटक गरेको त्याग र बलिदान, ऐतिहासिक जन आन्दोलनको गौरवपूर्ण इतिहासको जगमा नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधिनता र स्वाभिमानलाई अक्षुण्ण राखी जनताको सार्वभौम अधिकार, स्वायत्तता र स्वशासनको अधिकारलाई आत्मसात गर्दै संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न संविधान सभाबाट पारित नेपालको संविधान २०७२ को कार्यान्वयन स्वरुप सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचन मार्फत नेपालको इतिहासमा पहिलोपटक गठन भएको ऐतिहासिक गाउँसभामा स्थानीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम दोस्रो पटक प्रस्तुत गर्न पाउँदा र पहिलो बर्ष सिकाइको वर्षकै रुपमा बितेता पनि अभुतपुर्व अभ्यासका कामहरुको थालनी समेत भइको महशुस गर्दै अत्यन्त गौरवान्वित महशुस गरेको छु ।

गत बर्ष मात्रै देशमा तीन तीन वटा निर्वाचन सम्पन्न हुनु जनताको बिकासको पर्खाइको लामो प्रतिक्षा पश्चात तिव्र र महत्वकांक्षि चाहनाको बिकास हुनु अपेक्षित अनुदान प्राप्त नहुनु देशमा अभ्यासकै रुपमा संघियता कार्यान्वयनको दिसामा नौलो आयामका रुपमा स्थानिय तह संचालन हुनु पहिलो र नितान्त नौलो भएकैकारण हामीमा समेत अलमलको स्थिती रहनु लाई अस्वाभावीक रुपमा लिन सकिन्न । नयाँ संरचनामा मुलुक होमिनु प्रयाप्त अभ्यास हुन नसक्नु आफ्ना ऐन कानुन तथा निति नियम समेत आफै तयार गरेर कार्यान्वयन मा जानु पर्नेमा प्रयाप्त र दक्ष जनशक्तिको अभावमा केहि महत्त्वपूर्ण

सिकाइका बाबजुद पनि उल्लेख्य प्रगतिहरु हासिल भएका छन । बिकासको मुल आधारको रुपमा रहेको सडक संजालबाट गाउँपालिकाका सबै वडाहरु एक अर्कामा जोडने प्रयासहरु भएका छन भने बिद्यालय भौतिक पुर्वाधारमा उल्लेख्य सुधार भएको छ ,कृषि पशुपालनमा आधुनिकीकरण सहित कृषकलाई उनीहरुको चाहना बमोजिमको आय आर्जनका लागि अनुदानको ब्यबस्था भएकै कारण थोरै भु भागमा भए पनि कृषिमा ब्यसायीकरण र बजारीकरण भएको महशुस गरेको छु ।

नेपालको राजनैतिक ईतिहासमा राजनैतिक व्यवस्था परिवर्तनको लागि जनताहरुले सामना गर्नु परेको १०४ वर्षे जहानियाँ राणा शासन, ३० वर्षे पञ्चायती शासन, बहुदलिय प्रजातान्त्रिक व्यवस्था, शसस्त्र संघर्षले निम्त्याएको १२ वर्षे युद्धकालीन संक्रमण काल व्यतित हुदै संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना गर्ने क्षण सम्म आईपुग्न नेपाली जनता पटक पटक आन्दोलित हुनु परेको दशकौ वितेको छ । यसको उपलब्धिको रुपमा सार्वभौम अधिकार सम्पन्न संविधान सभाले नेपाली जनताको अधिकारहरु संस्थागत गर्दै नेपालको संविधान २०७२ जारी भएसंगै अधिकार प्राप्तिको राजनीतिक संघर्ष समाप्त गर्दै संविधानको कार्यान्वयन मार्फत आर्थिक समृद्धिका लागि जुट्ने अवसर प्राप्त भएको छ । लामो दध्न्द्ध, अस्वस्थ राजनीतिक प्रतिस्पर्धा र अस्थिरतामा गुञ्जिएको नेपाली समाजलाई दीगो आर्थिक समृद्धिको लक्ष्यतर्फ डोरयाउनु पर्ने आवश्यकताको माझ “नवदुर्गा बासीको समृद्धी ,स्वस्थ समुन्नत र दिगो बिकासमा बृद्धी” मुल मन्त्र सहित यस ऐतिहासिक तेस्रो गाउँसभामा गाउँपालिकाको निती तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

अध्यक्ष महोदय,

- नेपालको संविधानले तीन तहको स्थानीय सरकारको व्यवस्था गरेसंगै जनताको नजिकको सरकारको रुपमा स्थानीय तहले स्थानीय सरकारको रुपमा संवैधानिक अधिकार प्राप्त गरेको एक बर्ष ब्यतित गरेको छ । यस अवधिमा हाम्रो कार्य मुलतः आफना ऐन कानुन र दिसा निर्देशमा मात्र केन्द्रित भयो भन्नेमा आशक्ति नहोला ,हामीले यो अवधीमा २७ वटा कानुनहरु निर्माण गरेका छौ भने १३ वटा कार्यबिधि ,निर्देशिका र मापदण्डहरु निर्माण गरेका छौ । यीनै कानुन तथा मार्गदर्शनहरुको अधिनमा रहि आगामी कार्यदिशा स्फष्ट भएको र हाम्रो मार्ग प्रशस्त भएको कुरा सम्मानित गाउँसभामा ब्यक्त गर्न चाहन्छु ।
- जनताको बिकास प्रतिको तिब्र प्रतिक्षा संगै स्थानिय सरकारले मुर्तरुप पाएको यो एक बर्षको अवधीमा सिकाइमा रहेका बिकासका अवधारणाहरु र जनताका चाहनाहरुको तालमेल गरि गाउँपालिकाको समग्र र सर्बाेपरि एवं सर्बाडगीण बिकासका लागि अध्ययन

अनुषन्धान र बिस्त्रीत सर्भेक्षण सम्पन्न गरि पटके र मौसमी बिकासे भेलको रोकथाम गरि दिर्घकालिन र दिगो बिकास को अवधारणालाई आत्मसात गर्दै ठुला तथा बहुसंख्यक जनताहरूलाई लागत लाभको प्रतिफलबाट मनग्य लाभ लिन सक्ने गरि गाउँपालिकाको समग्र बिकासको गतीलाई कार्यान्वयनमा लगिने छ ।

- गाउँपालिकाको स्थाई सदरमुकाम (केन्द्र) तोकि निःशुल्क जग्गा प्राप्त गरि भवन बनाउने कार्य अगाडी बढाइएको छ ।

१) मुलभुत नीतिहरु

— सेवा प्रवाहलाई सूचना तथा संचार प्रविधिसंग आवद्ध गर्दै पारदर्शि र शुसासन युक्त सेवा प्रवाहमा जोड दिइनेछ ।

— विकास आयोजनाको तर्जुमा गर्दा देखि नै ब्यापक जन सहभागिता र अपनत्व बोध हुने गरी आयोजना छनोट तथा कार्यान्वयनमा ब्यापक जनसहभागिताको सुनिश्चितता गरिने छ ।

— गाउँपालिकामा संचालित ठुला तथा साना विकास आयोजना तथा कार्यक्रमलाई परिणाममुखि र यथार्थपरक बनाउन सघन अनुगमन कार्यको थालनी गरिनेछ ।

— ठुला पुर्वाधार आयोजनाको गुणस्तरीयता, दिगोपना र आवश्यकताको परिपुर्तिलाई मध्यनजर गरि बिस्त्रीत लागत सर्भेक्षणको सुरुवात गरिनेछ ।

— सामाजिक परिचालन मार्फत लक्षित, बिपन्न तथा सिमान्तकृत बर्गको सशक्तिकरण, उत्थान र मुलप्रवाहीकरणमा जोड दिइनेछ ।

— विकास प्रशासनमा शुसाशन प्रबर्दनका लागि सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक परिक्षण, नागरिक हेल्प डेस्क, गुनासो सुनुवाइ ब्यबस्थापन, हेलो नवदुर्गा सरकार थाहा पाउनु मेरो अधिकार जस्ता कार्यक्रम तर्जुमा गरि पारदर्शिताको सुनिश्चितता गरिने छ ।

— गाउँपालिकाको आर्थिक समाजिक विकास र समृद्धिको लागि राजनीतिक दल, करदाता, समाजसेवी, बुद्धिजिवि, नागरिक समाज लगायत सम्पुर्ण जनताको सल्लाह र सुझाव लिदै बिकासका लागि हातेमालोमा जोड दिइने छ ।

शुसासन तथा पारदर्शिताका लागि INFORMATION TECHNOLOGY को प्रयोग गरि हातहातमा गाउँपालिकाका गतिविधि पहुँच पुर्याइने छ ।

पुर्वाधार विकास

सडक ः

- जिल्ला यातायात पुर्वाधार गुरु योजना अनुसार बर्गीकृत भएका जिल्लाका मुख्य सडकको रुपमा मान्यता प्राप्त पोखरा बेलापुर सडकको स्तर सुधार गर्दै गाउँपालिकाको आफ्नो श्रोत बाट बिग्रे भत्केका संरचनाको मर्मत संभार यसै बर्ष सम्पन्न गरिने छ ,सडक यातायातमा अत्यन्त जोखिम युक्त स्थानहरुमा ढलान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिने छ अतिक्रमणमा परेका सडक सिमाहरु तत्काल हटाउन right of way कायम गरि निर्मित घर टहरा हटाउने कारबाही अगाडी बढाइनेछ,सडक छेउछाउ ढुङ्गा निकाल्ने माटो खन्ने तथा रुख बोट बिरुवा कटानी गर्ने कार्य बन्द गरिने छ । रुडुवा बडम सडक, खसरेखान बेलापुर सडक, घुप्ताखान डाडावन सडक, धनकाट कोटेली निन्तोला चोरा सडक, विप्पेकटाल हतास चामा चौड ढुगाड सडकहरुको स्तर उन्नती गर्दै गाउँपालिकाको तल्लो बस्तिहरु एक आपसमा सडक संजालमा जोडिने छ, सडक देखासिखी होइन आबस्यकता हो सडकले समस्या उठान होइन समस्या समाधान गर्दछ भन्ने मान्यता अनुरूप अनावस्यक र कम प्रभावकारी बढी भु क्षय हुने खालका सडक खन्न निरुत्साहित गरिने छ कार्य सम्पन्न भइ गाडी संचालनमा रहेका सडकहरुलाई बाह्र महिना संचालन गर्न प्रति दुइ कि.मि.एक LMG र सबै सडक हरिया सडक Green road चयनम बनाउने तर्फ जोड दिइने छ ।
- गाउँपालिकाको सवै वडा केन्द्रहरुलाई गाउँपालिका केन्द्र संग आवद्धहुने गरि सडक निर्माणको कार्यलाई प्राथमिकता प्रदान गर्दै ब्यवस्थित सडक निर्माणको लागि स्थानिय यातायात गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । केन्द्रदेखि वडा केन्द्र ्रसम्म पुग्ने सडकहरुको नाली खन्ने,स्तर सुधार गर्ने, सडक चौडा गर्ने ,कटिड ,ग्याविन, वाल जस्ता कामहरु तदारुकताका साथ गरी सडक बाह्र महिना चलन सक्ने बनाईने छ ।

- सडक दुर्घटनामा कमी ल्याउन र सवारी साधनमा नियमितता ल्याउन जिल्ला सदरमुकाम देखि बेलापुर सम्म टर्फिक सकेतहरु आवशक स्थानहरुमा राख्ने र क्षमता भन्दा बढी यात्रु राखी सवारी चलाउने तथा मादक पदार्थको प्रयोग बाट हुने दुर्घटनामा कमी ल्याउन सुरक्षा संयन्त्रको समनवयमा आबस्यक कारबाही गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाका सबै सडक संरचनाहरुमा जैबिक इन्जिनियरिङ्गका कार्यलाइ तिब्रताका साथ अगाडी बढाउँदै सडक निर्माणका कार्यहरुमा अनिवार्य मर्मत संभार कोषको ब्यबस्था गरिने छ ।

खानेपानी तथा सरसफाइ

- पानी जिवन हो सदुपयोग गरौं भन्ने मुल नाराका साथ पानी संरक्षणका लागि मुल संरक्षणका लागि यसै बर्ष आबस्यक पर्ने सबै किसिमका कार्यहरु अगाडी बढाइने छ ।सुकदै गएका मुलहरुमा पानीको पुनः आगमनका लागि रिचार्ज पोखरी, बृक्षारोपण,प्राकृतिक शुद्दिकरणका कार्यहरुमा जोडदिइने छ ।
- भएका पानीका मुहानहरुको संरक्षण संगै निर्माण सम्पन्न खानेपानी आयोजनाहरुको बितरण प्रणालीमा सुधार ल्याइने छ ।
- पानीका मुहानहरुमा नागरिकको एकलौटी अधिकार लाई निरुत्साहित गर्दै प्राकृतिक सम्पदा कसैका होइनन समान उपभोग गरौं भन्ने भावनाको बिकास गर्न र पानीको समान बितरण कायम गर्न आवस्यक जन जागरण अभियान संचालनमा ल्याइने छ ।
- खानेपानी आयोजनाहरुमा अपनत्व बोध गराउन खानेपानी आयोजनाहरुमा अनिवार्य मर्मत संभार कोष स्थापना गरिने छ र जसका लागि अनिवार्य पानी महशुल को सुरुवात गरिने छ ।
- खानेपानी मुहान देखि मुख सम्म सफा राखौं भन्ने मान्यताका साथ खानेपानी शुद्दीकरणका क्रियाकलापहरुलाइ जोड दिइने छ,यस्ता क्रियाकलापहरुमा उपभोक्ता जागरण तथा प्रात्साहन निती अंगीकार गरिने छ ।
- स्वच्छ पिउने पानी लाई उच्च प्रथामिकता राखी भएका स्रोतहरुको अधिकतम प्रयोग र समानुपातिक बितरणमा जोड दिई एक घर एक घाराको अवधारणा लागु गरिनेछ । यसरी प्राकृतिक मुलहरुबाट समेत खानेपानी समस्याको समाधान हुन नसक्ने बस्तिहरुका लागि डिप बोरिङका माध्यम बाट पानी निकाल्ने कार्यको थालनी यसै बर्ष देखि संचालनमा ल्याइने छ ।

भवन निर्माण

- गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने सम्पूर्ण निजी तथा संस्थागत भवनहरूको मापदण्ड बनाई नक्शा पास गर्ने र घर निर्माण गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको आफ्नो कार्यालय आवास तथा अन्य भवन संरचना चालु आ.व.मा स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडा कार्यालयका कार्यालय भवनहरू क्रमशः आफ्नै लगानीमा निर्माण गर्ने निति अनुरूप यस बर्ष वडा नं १ को भवन निर्माण सम्पन्न गर्दै वडा नं ४ को कार्यालय भवन निर्माणको कार्य शुभारम्भ गर्ने एवं तीन बर्ष भित्र सबै वडा कार्यालयहरूका भवनहरू निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।
- सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई ,स्वास्थ्य संस्था र गाउँ घर क्लिनिक भवनहरू क्रमसः निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- गाउँपालिकाको एक मात्र गाउँपालिका स्तरको तालीम संचालन हुन सक्ने तालीम हलको रुपमा रहेको डाडाबन स्थित स्वास्थ्य तालीम केन्द्रको स्तर बृद्धी सहित पुर्न निर्माण गरि ब्यबस्थित गरिने छ ।

आवास तथा पुर्ननिर्माण एकिकृत वस्ति विकास

- यस नवदुर्गा गाउँपालिका भित्र रहेका घरबार विहिन दलित अतिविपन्न सुकुम्वासी हरूको पहिचान गरि घरवासको ब्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकामा भुमिहिन घरबार बिहिनहरूका लागि ब्यबस्थीत बसोबासको ब्यबस्था मिलाउन जनता आवास कार्यक्रम, मुक्त हलिया पुर्न स्थापना कार्यक्रम ,ब्यबस्थीत बसोबास कार्यक्रमहरू संगको समन्वयमा बसोबासका कार्यक्रमहरू अगाडी बढाइने छ ।

सिचाई

- कृषिमा आधुनिकीरण गर्ने र कृषि पेसालाई जीवन निर्वाहको माध्यम का रुपमा विकास गर्न सम्भावित र स्रोत उपलब्ध स्थानहरूमा सिचाईलाई उच्च प्राथमिकतामा राखि सिचाईका योजनाहरू कार्यान्वयन गरिने छ ।

- कृषि वालीनालीको उत्पादन वढाउन परम्परागत सिचाई प्रणालीलाई व्यवस्थीत गर्न पानी भकारी आकाशे पानी संकलन पोखरी प्लाष्टिक पोखरी जस्ता कार्यक्रमहरुलाई अगाडी वढाई व्यवसायीक तरकारी खेती तथा नगदेवाली को उत्पादनमा जोड दिइने छ ।
- खेर गइरहेको पानीको समुचीत प्रयोग गर्न बहुउद्देशिय पानी प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

आर्थीक विकास

उद्योग

- युवाहरुको रोजगारीका लागि वैदेशिक श्रम बजार माथिको परनिर्भरता घटाउन गाउँपालिकामा साना तथा मझौला उद्योग स्थापना गर्दै लोकता प्रशोधन अल्लो प्रशोधन केतुकी प्रशोधन अमला जुस सावन निमार्ण धुप निमार्ण तथा मैन वक्ती निमार्ण जस्ता घरायसी साना उद्योगहरु स्थापना गर्दै युवा जनशक्ति लाई औद्योगिक उत्पादनमा लगाइने छ ।
- केन्द्रबाट हस्तान्तरण हुने रकमबाट मात्र यस पालिकाको सम्पूर्ण विकास निर्माणका कार्य सम्पन्न गर्न असम्भव भएकोले संविधानको अनुसुचि ८ को अधिनमा रहि स्थानिय तहमा संचालित ठूला तथा साना उद्योग तथा व्यवसायलाई कानुनी दायरामा ल्याउन न्युन करको माध्यमबाट करको दायरा फराकिलो बनाई आन्तरिक आय संकलन गरिने छ ।

कृषि

- सुख्खा तथा बाह्रै महिन सिचाई अभाव भएका बस्तिहरुमा फलफुल बिरुवा रोपण कार्यमा बढावा दिइने छ ।
- यस गाउँपालिकाका अधिकांस जनताको मुख्य पेशा भनेको कृषि भएकोले यस क्षेत्रको प्रबर्द्धन विकासको लागि कृषि सडक, सिचाई सुविधा विस्तार, व्यवसायीक तालिम, प्राविधिक सहयोग गर्ने क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई कृषिमा आकर्षित गर्दै वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरुलाई समेत कृषि व्यवसायमा आबद्ध हुन प्रोत्साहित गरिने छ सोको लागि आवश्यक सहयोग र वातावरण तयार गरिने छ ।
- कृषिको यान्त्रीकरणलाई प्रोत्साहन दिन सामूहिक र सहकारी कृषि प्रणालीको विकास गरिने छ । मल, बीउ, सिचाइ, प्रविधि र कृषि उपजको बजारको सुनिश्चितता कायम गरिने छ ।

कृषि सहकारीको प्रवर्धन गरी साना किसानहरुको आर्थिक सामाजिक सशक्तिकरण गरिने छ ।

- रासायनिक मल विषादिका कारण मानव स्वास्थ्यमा परेको प्रतिकूल असरलाई न्युनिकरण गर्न अर्गानिक तरकारी खेतीको प्रवर्धन र विकासमा टेवा पुग्ने गरि यसै वर्ष देखि अभियान संचालन गरिनेछ । यसका लागि २ वर्ष भित्र अर्गानिक तरकारी सहकारी स्थापनाका लागि यसैवर्षबाट आवश्यक पहल थालनी गरिनेछ ।
- घर वगैचा कार्यक्रम संचालन गरि स्वास्थ्य र बातावरण सुधारका लागि यस गाउँपालिका भरी १ मुख ३ रुख कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि कागती तथा फलफुलको विरुवालाई प्राथमिकता दिइने छ । परिवारलाई बाह्रै महिना ताजा तरकारी उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । यसको शुरुवातको लागि यो आ.व.बाट शुरुवात गरिनेछ ।
- कृषि विमा अभियान कार्यक्रम , कृषि मेलाको आयोजनामा साझेदारी , कृषि प्रसोधन केन्द्र सञ्चालन र शित भण्डार को बिकासमा सहकार्य गरिने छ ।
- कृषि-योग्य भूमिमा बाह्रै महिना सिंचाइ सुबिधा उपलब्ध गराउन नवीनतम प्रविधिको समेत प्रयोग गरी विभिन्न सिंचाइ आयोजना कार्यान्वयन गरिने छ ।
- साना सिंचाई, मझौला सिंचाई र बृहत सिंचाई योजनाको पहिचान र अभिलेखीकरण गरी नियमित सञ्चालनमा ल्याउन बिशेष योजना लागु गरिने छ ।
- आधुनिक कृषि प्रणालीमा युवा महिला तथा कृषकहरुलाई विउ,मलमा अनुदान दिइ नगदेवाली तर्फ आर्कषित गरिनेछ ।
- हाम्रो उत्पादन हाम्रो वजार, उत्पादन मुखि युवा स्वरोजगार जस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न उत्पादनमा जोड दिइने छ ।
- एक गाउँ एक उत्पादन लाई मुर्त रुप दिन पकेट क्षेत्र पहिचान गर्दै कृषि तथा तरकारी खतीमा व्यवसायीकरण गरिने छ ।
- मुल विउ संरक्षण कम्पोष्ट मल सुधार भकारो सुधार गर्दै जैविक विशादिमा जोड दिएर वड्दै गएको विषादि जन्य खाद्यय सामग्री उत्पादनमा जोड दिइने छ ।

पशुपालन

- उन्नत जातका गाई, भैंसी, बाख्रा लगायतका पशुपंक्षीहरुको उत्पादन तथा वितरण प्रवर्धन गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । कृषि तथा पशुपंक्षी बीमा सेवा कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा संचालन गरिनेछ । यसै आ.ब.मा यो कार्यक्रमलाई पाईलटिङ गरिनेछ ।

- पशु वस्तुमा लाग्ने महामारी रोगका कारण हुने क्षति र कृषकहरुको लगानीमा हुने जोखिमलाई ध्यान दिदै यसको क्षति न्यूनीकरण गर्न नाम्ले तथा जुकाको औषधि र माहामारी विरुद्धका भ्याक्सीन अभियानका रुपमा सबै वडाहरुमा यसैवर्षदेखि संचालन गरिने छ ।
- पशुको सन्तुलित आहारको व्यवस्थापनमा जोड दिदै दुध तथा मासुजन्य उत्पादनमा उल्लेख्य बृद्धि गर्न खेतवारीका डीलकान्ला तथा खेर गईरहेको खाली जग्गा र सार्वजनिक जग्गाहरुमा समेत बाह्रै महिना पुग्ने गरि डाले तथा भुईँघाँस लगाउने गरि यसै वर्षबाट अभियान सुरु गरिनेछ ।
- पशुपंक्षीको मासुको बजार प्रवर्धन गर्न सुरक्षित स्थानको छनौट गरी आधुनिक पशु बधशालाको स्थापना गर्न निजी क्षेत्रसंग सहकार्य गरिने छ ।
- एग्रोभेट सेवा प्रभावकारी तथा नतिजामुखि बनाउन ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ताको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । आगामी ५ वर्ष भित्र प्रत्येक वडामा १ जना ग्रामिण पशुसेवा कार्यकर्ताको उत्पादन र विकास गरिनेछ ।
- कुखुरापालन, माछापालन, भैसीपालन, बारम्बापालन,तर्फ युवा तथा कृषक लाइ खोर,पोखरीमा समुहमार्फत अनुदान दिइ आयआर्जनमा लगाइनेछ ।

पर्यटन

- प्राकृतिक रुपले रमणीय स्थानमा रहेको नवदुर्गा गाउँपालिका ऐतिहासिक, धार्मिक, सास्कृतिक धरोहरहरुको घनी भुमिमा रहेका यस क्षेत्रका पौराणिक मठ मन्दिर देवलहरुको संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- प्रसिद्ध मष्टा भगवती क्षेत्र, नवदुर्गा क्षेत्र, गौडेश्वर मन्दिर, अशिग्राम मणिलेक क्षेत्र, मष्टा बैजनाथ क्षेत्र, मणिलेक मन्दिर , भुमिदेउली गौडेश्वर, गा.पा अन्तर्गत रहेका पासा र मसानी मन्दिरहरु नतोडा र कोटेलीका देवलहरु प्रशिद्ध त्रिबेणी धाममा अवस्थित गहनान क्षेत्र लगायतका क्षेत्रहरुको विशेष संरक्षण गरि पर्यटन प्रबर्धनमा जोड दिइनेछ ।
- उचाइमा रहेको पलेटा लेक रमणीय डाँडामा नवदुर्गा भिउ टावर निर्माण गरि आर्कषक दृश्यावलोकन सहित बहु चर्चित पश्चिम सेती को ड्याम र तीर्वणी जिल्ला डोटी वैतडी र डडेल्धुराको संगम विन्दुमा भुमदेउली ताल सहित को दृश्यावलोकनका लागि पर्यटन प्रबर्धन गरिनेछ ।
- बहुचर्चित पश्चिम सेती जलविद्युत परियोजना निर्माणहुने प्रक्रियामा रहेकोले सो क्षेत्रलाइ आर्कषक अनुभवयुक्त गन्तब्यको रुपमा विकास गरी पर्यटन प्रबर्धन गर्न सिरोडको झिम्वा स्यामजिरो को

भात गतानी डुप्का माणा सहितको स्थानीय परीकार उपब्ध हुने होम स्टे वडा नं. ४ को सिरोडमा सञ्चानमा ल्याइने छ ।

- युवाहरुलाई आत्म निर्भर, स्वावलम्बी र समाज विकासमा सक्रिय बनाउदै रोजगार सिर्जनका अवसरहरुको खोजी गरिनेछ । साथै युवाहरुको विदेशिने दरमा कमी ल्याइनेछ । युवाहरुलाई विभिन्न खालका दुब्यसनजन्य क्रियाकलापहरुबाट जोगाइ उनीहरुको श्रम सिपलाई उत्पादनमुलक कार्यमा सक्रिय गराइनेछ ।
- गाउँपालिकाको पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्न पर्यटन विकास समिति गठन गरी उपयुक्त स्थलहरुको पहिचान, विकास र उपयोगमा सहयोग पुग्ने गरी प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण, मौलिक संस्कृतिको प्रवर्द्धन र पूर्वाधार विकासमा तालमेल मिलाई सुविधाहरु विस्तार गर्दै त्यसबाट सृजना हुने अवसरहरुको लाभ स्थानीय जनताले पाउने गरी योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

स्वास्थ्य

- निशुल्क प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा पाउनु जनताको मौलिक अधिकार हो भन्ने कुरामा केन्द्रित रहदै गाउँपालिका भित्र एउटा १५ शैयाको अस्पतालको रुपमा स्थापना गर्न आवश्यक कार्यको थालनी यसै वर्ष देखि गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाका गाउँघरक्लिनिक र खोप क्लिनिकको स्तरोन्नती गरि आधारभुत प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न आवश्यक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापनमा विशेष जोड दिई जनतालाई सहज पहुँचको व्यवस्था मिलाइने छ ।

महिलाहरुको प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी तथा गैर सरकारी निकायसंगको सहकार्यमा पाठेघर खस्ने (आड खस्ने) सम्बन्धी स्क्रिनिङ स्वास्थ्य शिविर जेष्ठ नागरिकको आँखा उपचार तथा मोती बिन्दुको अपरेसन शिविरहरु यसै वर्ष देखि संचालन गरिने छन । आगामी ३ बर्ष भित्र घरमा हुने सुत्केरीलाई शुन्यमा झार्न प्रब्रथिगं सेन्टरको स्तरोन्नती गरी नमुना ब्रथिगं सेन्टरको थालनी गरिनेछ ।

- विभिन्न वार्ड तथा वस्तीहरुमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँचवाट आशिकं रुपमा बञ्चित रहेका बृद्ध बृद्धा, असाहय, एकल महिला, अपाग, अति विपन्न परिवारका सदस्य, अति गरिव दलित, टुहुरा वालवालिकाको वडा स्तरमा विभिन्न समयमा स्वास्थ्य जाँच गर्नका लागि निशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।

- जेष्ठ नागरिक, अपांगहरुको सामान्य स्वास्थ्य जाँच तथा उपचार, सुनौलाहजार दिनका आमाहरुलाई गर्भ जाँच, सुरक्षित प्रसुति सेवा, सुत्केरी जाँच, पोषण सम्बन्धी स्वास्थ्य शिक्षा तथा परामर्श दिन जनता केन्द्रित स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम कार्यान्वयन (घर घरमा स्वास्थ्य सेवा) लाई यसै बर्ष देखि प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- पुर्ण खोपयुक्त गाउँपालिका लाई कायम राख्न तथा खोपको कभरेज बढाउनका लागि बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गर्दा खोप कार्ड अनिवार्य गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाका कुपोषित बालबालिकाको स्वास्थ्य सुधारको लागि विभिन्न संघसस्थाहरु संग समन्वय तथा सहकार्य गरि पोषण सुधार कार्यक्रम अवलम्बन गरिनेछ ।
- धुम्पान मध्यपान सुर्ती जन्य पदार्थ र यसले स्वास्थ्यमा पार्ने असर तथा मधुमेह, उच्च रक्तचाप, मुटु मृगौला रोग (नसर्ने रोगहरु) सम्बन्धी स्वास्थ्य शिक्षा तथा परामर्श कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्रका सबै वार्डहरुमा रहेका गर्भवती तथा प्रसुती जटिलता आकस्मिक कोष को एकिकरण गरि समयमै उपचार पाउन सक्ने र खर्च अभावकै कारण आइ पर्ने कठिनाईको समाधानका लागि उचित कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्राकृति तथा आयुर्बेद चिकित्सा लाई विशेष प्रोत्साहन गर्नका लागि विशेष योजना र कार्यक्रम गर्ने नीति लिइनेछ ।
- सबै जनको आरोग्यताको कामना स्वस्थताका लागि योग र साधना भन्ने ध्येय का साथ सबै वडाहरु मा योग अभ्यासका कक्षाहरु सञ्चान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- एक वडा एक स्वास्थ्य कर्मि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई जेष्ठ नागरिकलाई घरैमा उपचार दिइने सेवालाई अझ प्रभावकारी बनाइने छ ।

शिक्षा

- नवदुर्गाबासीको इच्छा प्रविधी मैत्री र गुणस्तरिय शिक्षा लाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकाका सबै बिद्यालयहरु मध्ये क्रमसः प्रविधी हस्तान्तरणमा ल्याएपछि, इ हाजिरी, प्रोजेक्टरका माध्यमबाट पठनपाठन गराइने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयको स्तरोन्नति र विद्यालय शिक्षाको गुणस्तरमा बृद्धि हुने गरी प्रविधि र सुबिधायुक्त बानाउन प्रत्येक वार्डमा १÷१ वटा बिद्यालयलाई नमुना बिद्यालयको रुपमा छनोट भएका स्कूलहरुमा यसै बर्ष देखि अंग्रेजी ,कम्प्युटर र बोल्ने

अक्षर शिक्षा लागु गरि समग्र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि आधारभुत विद्यालयमा बालविकास केन्द्रको विकास गर्ने तथा आर्थिक अभावको कारणले विद्यालय छोडन बाध्य बालबालिकालाई उचित आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने नीति लिइएको छ ।

- यस गाउँपालिका भित्र मा.वि.र आधारभुत विद्यालय गरी जम्मा २९ वटा विद्यालय रहेकोमा कतिपय विद्यालयमा विद्यार्थी शिक्षकको अनुपात घटी वढी भएको अवस्था विद्यमान छ सो अवस्थामा विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात मिलाइ शिक्षक दरबन्दी मीलानमा जोड दिइनेछ ।
- निजी श्रोतवाट शिक्षकको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने अवस्था रहेका बिद्यालयहरुमा आवश्यकताको पहीचान गरि स्वयंसेवक शिक्षक गाउँपालिकामा नियुक्त गरि आवश्यक बिद्यालयमा पठन पाठनमा खटाइ शिक्षक दरबन्दि अभावकोे अन्त गरिने छ ।

शिक्षाको गुणस्तरीयता र समानतामा आधारित वनाउन गाउँपालिका स्तरिय परिक्षा प्रणालीको सुरुवात गरिनेछ ।

- यस गाउँपालिकामा स्नातक स्तरको क्याम्पस निर्माण गर्न र प्राबिधिक बिषयको क्याम्पस सञ्चालनका लागी सम्भाव्यता का आधारमा स्थापनाका लागि प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।

सबै वालवालिकालाई माध्यामिक तह सम्म कम्प्युटर शिक्षा दिईने गरी बिद्यालयलाई आवश्यक सहयोग गरिने छ ।

सरसफाई तथा स्वच्छता

- सबै वडाहरुलाई यसै बर्ष देखि क्रमसः पुर्ण सरसफाई युक्त वडाहरु घोषणाका लागि प्रारुप तयार गर्दै वातारण मैत्री वडा,पुर्ण सरसफाई युक्त वडा,सफा बस्ती,कार्यक्रमहरु अवलम्बन गर्दै सफाघर प्रमाण पत्र प्रदान गरि स्वच्छता प्रबर्दनमा जोड दिइने छ ।
- यस नवदुर्गा गाउँपालिका भित्र रहेका वस्तीमा धुवा रहित चुलो निर्माण गर्न सम्बन्धीत संघसंस्था संग पहल गरि धुवारहित गाउँपालिकाको रुपमा कार्यक्रमहरु अगाडी बढाइने छ । साथै बैकल्पिक उर्जाका स्रोतहरुको खोजी गर्दै बायो ग्याँस,रकेट चुलो ,सौर्य उर्जा जस्ता कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- “वातावरण मैत्री गाउँपालिका निर्माणमा जोड दिदै प्लाष्टिक निषेध अभियान, सिसा व्यवस्थापन अभियानहरु लाई अभियानात्मक कार्यक्रमको रुपमा सबै वडामा सञ्चालन गरिने छ ।

- एक घर एक चर्पी नजिकैमा धार ,स्वच्छता कायम गरि स्वस्थ हुने हाम्रै अभिभारा कार्यक्रम अनुरूप हरेक घरमा सफा चर्पी निर्माण मा जोड दिइ पानी जन्य सरुवा रोग नियन्त्रणमा आवश्यक कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।
- फोहर बाट मोहर भन्ने नारालाई मध्यनजर गर्दै घरवाटै फोहरलाई तिन तहमा विभाजन गरी प्लाष्टिक जन्य वस्तुहरु तथा कवाडी सामानको विक्री गर्ने , कुहिने फोहरबाट कम्पोष्ट मलको लागि प्रयोग गरिने र पुन प्रयोगमा नआउने बस्तुहरु मात्र डम्पिङ साइडमा पठाइने व्यवस्था अविलम्ब गरिने छ । यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि साझेदार संघ सस्थाहरुको पहिचान गरि सहकार्यमा सम्बन्धि उद्योगको विकासमा टेवा पुर्याउने ।

- महिला तथा लैगिंक समावेशीकरण

सामुदायिक संस्था, सहकारी तथा संजालहरुको विकास सशक्तिकरण आयआर्जन तथा सीप क्षमता अभिवृद्धिका लागि विषेश योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- एकल महिलाहरुका लागि एकल महिला संग नवदुर्गा सरकार कार्यक्रम अन्तरगत उनीहरुको आय आर्जनका लागि बिषेश कार्यक्रम अवलम्बन गरिने छ ।
- लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा मानव वेचविखन, विभेद तथा असमानता विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि गर्न अन्तराष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवस, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध १६ दिने अभियान लगायतका दिवशहरु संचालन गरिनेछ ।
- लैङ्गीक हिंसा न्युनिकरण का लागि बिषेश कार्यक्रम अवलम्बन गर्दै यसै बर्ष देखि लैङ्गिक हिंसा मुक्त नमुना वडा कार्यक्रम क्रमसः सबै वडाहरुमा संचालन गरिने छ ।
- महिलाहरुको शैक्षिक स्तर उकास्न खुल्ला शिक्षा, किसोरीहरुका लागि विशेष कार्यक्रम, छाउपडी लगायत लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- महिलाहरुको नेतृत्व र निर्णायक भुमिका स्थापित गर्न सामुदायिक विकासका कार्यहरुमा समान सहभागिताको लागि उपयुक्त वातावरण प्रदान गरिनेछ ।
- महिलालाई सिप र रोजगारी मा समान अवसर उपलब्ध गराई समान कामको समान ज्याला कार्यान्वयन गर्न स्थानिय कानुन वनाई लागु गरिने छ ।

- सम्पत्तीमा दम्पतीको अधिकार सुनिश्चितका लागी संयुक्त पुर्जा वनाउने दम्पतीहरुलाई जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा बनाउन लाग्ने शुल्कमा बिशेष छुट दिन अनुदानको ब्यबस्था गरिने छ । यसवाट आगामी दिनमा महिलाले पनि सम्पत्ती माथीको आफ्नो स्वामित्वको महशुस गर्न पाउने छन् ।

दलित

- दलित तथा सिमान्तकृत वर्गको उत्थानको लागि कार्यक्रम बनाई लागु गरिने छ परंपरागत पेशाहरुको बैज्ञानिकीकरण गर्दै आय आर्जनतर्फ उन्मुख गर्ने कार्यक्रम लागु गरिने छ ,जातीय भेदभाव कसुर सजायँ ऐनलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न पालिकाले विशेष व्यवस्था गरिने छ हरेक वडामा दलितहरुको सामुहिक आय आर्जनको कार्यक्रममा जोड दिदै दलित तथा सिमान्तकृत वाल वालिकाको निशुल्क शिक्षाको जारेन्टी गरिने छ ।
- बिपन्न दलितका छात्र छात्रा हरुलाई प्राबिधिक शिक्षाको सुनिश्चीतता गर्न दलित छात्रबृत्ती कार्यक्रम लाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
- दलीतका छोरा छोरीहरुलाई निजामति सेवामा ल्याउन निःशुल्क लोक सेवा तयारी कक्षा संचालनमा ल्याइने छ ।

युवा तथा खेलकुद

- युवामा लगानी ल्याउछ सुनौलो विहानी भन्ने मुल नाराका साथ साना युवा स्वरोजगार अनुदान निति अवलम्बन गरिने छ ।
- हाम्रो उत्पादन हाम्रो बजार उत्पादनमुखी युवा स्वरोजगार अभियान संचालन गरि वढदै गएको युवा वहिरगमन लाई रोक्न युवाहरुलाई उत्पादनमा लाग्न उत्प्रेरित गर्ने उद्देश्य सहित युवा उद्यमी अनुदान युवा कृषक अनुदान सफल युवा प्रत्साहन कोष जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- कोटेलीको चौरा मैदान,डाँडावन सेरी मैदान मध्ये बाट संरक्षित मैदानमा खेलकुद रंगशाला वनाउन यसै आर्थिक बर्ष भित्र प्रारुप तयार गरिनेछ ।
- युवालाई आत्मनिर्भर,स्वावलम्बी र समाजविकासमा सक्रिय बनाउदै रोजगार सिर्जनका अवसरहरुको खोजी गरिनेछ ।

- युवालाई स्वरोजगार वनाउन सीप मुलक तालिमको व्यवस्था गरि सीप अनुसारको रोजगार वा व्यवसायको अवधारणा विकास गरिने छ । ५ युवा १ उद्यम कार्यक्रम लाई प्रवर्धन गर्दै युवा लक्षित कार्यक्रम लागु गरिने छ ।
- सकारात्मक सोच र उर्जाशिल युवा हाम्रो चाहना कुलत रहित स्वस्थ युवा नवदुर्गाको गहना भन्ने नाराका साथ कुलतमा परेका युवाहरुका लागि बिषेस कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- प्रत्येक वर्ष गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद प्रतियोगीताको आयोजना गरिने छ । स्थानीय स्तरमै खेलकुद प्रशिक्षक तथा खेलाडि उत्पादन गर्न खेलकुद प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालय स्तरमै खेलकुदको विकास गर्न आवश्यक खेल सामग्रीहरु प्रदान गरिने छ ।

बालवालिका

- बालवालिकाको विकासका लागि बाल मैत्री अभियान संचालन मार्फत बाल मैत्री स्थानिय शासनका लागि आवश्यक सुचकहरु यसै वर्ष देखि अवलम्बन गरिनेछ ।
- बालबालीका शान्ती क्षेत्र लाई मुर्त रुप दिन सबै बिद्यालयहरुमा आचार संहिता निर्माण गरि राजनैतिक कार्यक्रमहरुमा पुर्ण प्रतिबन्ध लगाइने छ ।
- बाल यौनेन शोषण ,बाल हिंसा र बालश्रम निवारणका लागि गुरु-योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- दृष्टी विहिन तथा अपाङ्गताभएका बालवालिकाको लागि विशेष कार्यक्रम वनाएर लागु गरिने छ ।
- सहिद वेपत्ताका छोरा छारी हरु वावाआमा गुमाएका टुहुरा बालवालिका हरु संरक्षण गर्दै उनीहरुलाई विद्यालय सम्म ल्याउने टिकाउने पढाउने र सिकाउने निति सँगै उनीहरुको पालन पोषण को उचित प्रवन्ध मिलाइने छ ।
- बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री वातावरणको व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्यालय तथा वडा स्तरमा बाल क्लवहरु गठन गरि पालिका स्तिरिय बाल संजाल निर्माण गरिनेछ ।
- यसै आर्थिक बर्ष भित्र नवदुर्गा गाउँपालिकालाई बालविबाह मुक्त गाउँपालिका बनाउन एक वडा लाई नमुनाका रुपमा छनोट गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

बृद्ध/वृद्धा जेष्ठ नागरिक

- बृद्ध बृद्धाहरु वोझ होइनन मार्ग दर्शक हुन सम्मान गरौं भन्ने मुल मन्त्रका साथ जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- बहिस्करणमा परेका वृद्ध वृद्धा को पुर्न स्थापना कार्यक्रम, हातहातमा समाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रम ,स्वास्थ्य चेकजाँचका लागि आखा शिविर,स्वास्थ्य शिविर जस्ता कार्यक्रमहरु यसै वर्ष देखि संचालन गरिने छन ।

अपांगता

- सार्वजनिक स्थान, कार्यालय र विद्यालयहरुमा अनिवार्य रुपमा अपांगता मैत्री संरचना निर्माण गरि यस्ता कार्यालयहरुको शौचालय तथा भौतिक संरचना हरु अपाङ्ग मैत्री बनाइने छ ।
- अपाङ्गता पहिचान, वर्गिकरण तथा सुविधा र सहयोगको लागि पालिका स्तरमा नै समिति निर्माण गरि कार्यविधि बनाई लागु गरिने छ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सिप तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।

विजुलीबती तथा उर्जा

यस पालिकालाई उज्यालो गाउँ पालिका वनाउनका लागी बिद्युत सेवा नपुगेका बस्तीलाई प्राथमिकताकासाथ अगाडी बढाइ विजुली वति विस्तार गरिनेछ ।

- पालिकाका अधिकांश वस्तीहरुमा थ्रिफेज लाईन बिस्तार गरी बिद्युत सेवाका माध्यमबाट स्थानिय उद्यमको समेत प्रवर्द्धन हुने छ ।
- पर्यटकिय महत्व बोकेका मठ मन्दिरहरुमा र सार्वजनिक स्थान तथा स्थानिय बजारहरुमा सौर्य सोलार बति जडान गरि गाउँपालिका उज्यालो कार्यक्रम अघि बढाइने छ ।

सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यक्रम

- सरकारी तथा निजीक्षेत्रको सहभागितामा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्न सार्वजनिक-निजी साझेदारीको अवधारणालाई प्रोत्साहित गरिनेछ । यसरी साझेदारी गर्दा ५० प्रतिशत गाउँ

पालिकाबाट र ५० प्रतिशत उपभोक्ता वा नीजि क्षेत्रबाट लगानी गरिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- साना पूर्वाधार निर्माणका लागि प्रोत्साहान गर्न गैर सरकारी क्षेत्र वा अन्य क्षेत्रबाट समेत लगानी गरेकोमा समपुरक कोषका रुपमा केहि रकम गाउँपालिकाले व्यहोर्ने गरी साझेदारी कार्यक्रम अगाडी वढाईने छ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन तत् क्षेत्रसंग सहकार्य गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र हुने व्यवसायीक तथा सरकारी आर्थिक कारोवारलाई बैङ्कि प्रणालीतर्फ अग्रसर गराईनेछ ।

राहत तथा सहयोग कोष

लैङ्गिक हिंसा ,बैदेशिक रोजगारी र मानव वेचविखनमा परेका पीडित तथा प्रभावितहरुका लागि आपतकालिन अवस्था भएमा वा अन्य श्रोतबाट सहयोग उपलब्ध हुन नसकेको प्रमाणित भएको अवस्थामा पीडित एवं प्रभावितको आवश्यक सहयोगको लागि पालिका स्तरिय राहत तथा सहयोग कोषको व्यवस्था गरिनेछ । कोष संचालनका लागि निर्देशिका बनाएर कार्यान्वयन गरिने छ ।

भु उपयोग

- सन्तुलित रुपमा विकास हुन नसक्दा ग्रामिण क्षेत्रमा कतिपय जमिन वाझो रही उत्पादनमा हस भई रहेको छ भने अर्को तर्फ युवा तथा अन्य व्यक्ति वेरोजगारी भई रोजगारीका लागि वैदेशिक रोजगारीमा गई रहेको अवस्था विद्यमान छ । कृषि भुमी, वस्ती क्षेत्र, औद्योगिक क्षेत्र निर्धारण गरि भूमिको सहीसदुपयोग र दीगो विकासका लागि भू उपयोग नीति कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । सबै जग्गा उपयोगमा ल्याउन नसक्ने किसानहरुले अनुदान माग गरेमा अनुदान निषेध निती अवलम्बन गरिने छ ।

वन वातावरण जैविक विविधता तथा विपद व्यवस्थापन

- छाडा चरिचरन रोकौँ पुण्यकर्मका लागि रुख रोपौँ भन्ने मन्त्रका साथ छाडा चरिचरन रोकन अभियान सञ्चालन गरि आउने पुस्तालाई सुख एक व्यक्ति दुई रुख भन्ने नारालाई सार्थक पार्न वृक्षरोपण अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
- वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक पहल गरिनुका साथै ढलापडा सुख्खा खडा रुखहरु को छटनी का नाममा भइरहेको वन फडानीलाई नियन्त्रण गर्न नियमन कारि निकायको समुन्वयमा आवश्यक कार्यक्रमहरु अगाडी वढाइने छन ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका सबै कच्ची तथा धुले सडकहरु का किनारामा वृक्षारोपण गरि हरित सडक निर्माण गर्दै वन वातावरण जोगाउने कार्यक्रम अघि वढाइने छ ।
- उर्जा को मुख्य स्रोतका रुपमा प्रयोग भएको दाउरा माथिको निर्भरता लाई कम गर्न वायोग्यास सौर्य उर्जा जस्ता प्रविधिहरु मा लगानी विस्तार गरिने छ ।
- वन संरक्षण, व्यवस्थापन, दीगो उपभोग र स्वच्छ वातावरणको लागि समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुदृढ गरिने छ । जैविक विविधताको संरक्षण, वातावरणीय सेवा र जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ । वनक्षेत्रको अतिक्रमण र आगलागी नियन्त्रण गर्न रणनीति तयार गरी कार्यान्वयनका साथै आवश्यक कार्ययोजना तयार गरिने छ ।
- पूर्वाधार विकाससम्बन्धी आयोजनाःकार्यक्रम तर्जुमा गर्दा श्रममूलक तथा वातावरणमैत्री (क्षेत्र र क्षेत्र) प्रविधिको प्रयोग गर्ने गरी कार्यक्रम तर्जुमा गरिने छ ।
- शाखा सडकहरु खनेर माटो झरेको स्थानमा पहिरो रोकथाम तथा सुन्दरताकोलागि बायोइन्जीनियरिंग गरिनेछ । पूर्वाधारका विकास निर्माण कार्य गर्दा विपद जोखिम लाई समेत मध्य नजर गर्दै विकासमा विपद जोखिम व्यवस्थापनलाई मुलप्रवाहिकरण गर्दै लगिने छ ।
- प्राविधिक जनशक्तिको परिक्षण विना खनिने सडकहरु र तिनवाट सृजना हुने प्राकृतिक विपत्ति मा न्युनीकरण गर्न अन्धाधुन्ध सडक खन्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिने छ ।
- वन क्षेत्रको सदुपयोग गरी समुदायको दिगो आमदानीको श्रोतको विकास गर्न खाली रहेका जग्गाहरुमा उपयुक्त भौगोलिक वातावरण अनुकूल हुने गरी रिठा, अमला, अलैंची, अम्रीसो, बास, निगालो लगायत अन्य जडीबुटी, गैरकाष्ठ वनपैदावारहरुको खेती विस्तार गर्न विशेष योजना संचालन गरिनेछ । यसका लागि यसै वर्ष सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गरिने छ ।

- विपद् व्यवस्थापनको लागि विद्यमान संस्थागत संरचनाहरूलाई खोज, उद्धार तथा राहत(प्रतिकार्य) कार्यका लागि संस्थागत सुदृढीकरण एवं क्षमता अभिवृद्धिमा जोड दिइने छ । विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई विकासमा मूल प्रवाहीकरण गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी, तथा प्रतिकार्य योजना बनाइ लागु गरिने छ । बाध्यात्मक रुपमा वसोवास गरीरहेका जोखिम युक्त वस्तीहरूलाई आवश्यकता अनुसार पहिचान र स्थानान्तरणका लागी तत्काल प्रभावितलाई व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिका र वार्ड स्तरमा विपद् व्यवस्थापन कोष रहनेछ ।

सूचना र संचार

- सूचना सम्प्रेषणलाई विश्वसनीय र मर्यादित बनाउन संचार संस्था तथा संचारकर्मीहरूसंग सहकार्य गरिनेछ । निश्चित आधार तथा मापदण्ड निर्धारण गरी सञ्चार माध्यमहरूको वर्गीकरण तथा विशिष्टिकरण गरिने छ ।
- सञ्चारक्षेत्रमा क्रियाशील सार्वजनिक संघ-संस्थाहरूको संरचनागत एवं व्यवस्थापकीय सुधारमा सहकार्य गरिनेछ । जनतासंग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने, विकास र सम्बृद्धिमा टेवा पुर्याउने खालका कार्यक्रम उत्पादन प्रसारण गर्न जोड दिइनेछ ।
- पालिका भित्र संचालित कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरूको सूचना, जानकारी, उपलब्धि तथा समस्याका जनतालाई सुसुचित गराउन चौमासिक जनसरोकार बुलेटिन माफत सूचना सम्प्रेषण गरिनेछ ।
- सूशासन परियोजनाको सहयोगमा स्व साशन प्रवर्द्धनका लागि On line system प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्नका लागि गाउँपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूमा टेलिफोन, इमेल, ईन्टरनेटको व्यवस्था मिलाउने र सूचना तथा जानकारीका लागि गाउँपालिकाको आफ्नै Web Site संचालनमा ल्याइने छ । साथै खर्चलाई व्यवस्थित गर्न लेखा सम्वन्धी सफ्टवेयरको प्रयोग गरी केन्द्रीय लेखा प्रणालिमा आवद्ध गरिने छ ।
- कार्यालयवाट प्रदान गरिने सेवाका वारेमा नागरिकको जानकारीका लागि सबै कार्यालयमा नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गरिने छ । गाउँपालिकावाट संचालित रु.५ लाख सम्मका योजनाको फरफारक गर्दा वडाध्यक्षको उपस्थितीमा सार्वजनिक परिक्षण गरेर मात्र भुक्तानीको व्यवस्था गरिने छ भने सो भन्दा माथिका योजनाहरूको सम्वन्धमा

गाउँकार्यपालिकाले तोकेको सदस्यको उपस्थितिमा सार्वजनिक परिक्षण गरेर सोका आधारमा मात्र योजना फरफारक गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

- मासिक रुपमा प्रत्येक वडामा जनतासँग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम गरेर र कम्तिमा एक चौमासिकमा एउटा पर्ने गरी गाउँपालिकाको आयोजनामा सार्वजनिक सुनुवाई गरी नागरिकको सुझावका आधारमा सेवा प्रवाहलाई अझ गुणस्तर रुपमा अगाडी वढाईने छ । भने कार्यलाई गुणस्तर तथा प्रभावकारी वनाउन तालिम तथा अभिमुखि करणका माध्यमवाट क्षमता विकास गरिदै लगिने ।

सुशासन सेवा प्रवाह र जनशक्ती विकास

- जनताबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु जनताप्रति जवाफदेहि हुन हेलो नवदुर्गा सरकार कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- गाउँपालिकाका सबै कार्यालयहरु लाई इन्टरनेटका माध्यमवाट Networking गर्दै E-Governance सेवा प्रारम्भ गर्न यसै वर्ष सबै वडाहरु मा इन्टरनेट सेवा इ हाजीरि को प्रारम्भ गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता नीति लिईनेछ ।
- सार्वजनिक प्रशासनमा न्युन जनशक्तीके अधिकतम प्रयोग गर्न कम्प्युटर तालीम ,कार्यालय ब्यबस्थापन तालीम आदिको आयोजना गरि कर्मचारीहरुलाई उच्च मनोवलका साथ काम गर्ने बातावरणको श्रीजना गरिने छ ।
- सार्वजनिक खर्चको वितीय जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्दै आन्तरीक खर्चलाई चुस्त बनाईनेछ र कार्यालयवाट हुने सवै भुक्तानी बैक मार्फत हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।